

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2013 r.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu
w składzie następującym:

Przewodniczący	Sędzia WSA	Jakub Zieliński (spr.)
Sędziowie	Sędzia WSA	Edyta Podrazik
	Sędzia WSA	Elwira Brychcy
Protokolant	st.sekr.sąd.	Mariola Kaczmarek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 maja 2013 r.
sprawy ze skargi E H
na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w L
z dnia marca 2013 r. nr
w przedmiocie dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego;

postanawia

- I. przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne: czy art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012 r. poz. 1548), w zakresie w jakim uzależnia przyznanie dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego od spełnienia warunków określonych w art. 17 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2006 r. Nr 139 poz.992), jest zgodny z art. 2, art. 18, art. 32 ust. 1, art. 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- II. zawiesić postępowanie w sprawie.

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność z oryginałem

Monika Pauczewicz
St. sekretarz sądowy

Uzasadnienie

Przedmiotem zaskarżenia przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Poznaniu jest decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego w L , z dnia marca 2013r. (), którą utrzymano w mocy decyzję z dnia lutego 2013r. nr , wydaną z upoważnienia Burmistrza W , Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w W w przedmiocie odmowy przyznania dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego, w związku ze sprawowaną przez E H opieką nad mężem R H

Do wydania powyższej decyzji doszło w następującym stanie faktycznym sprawy:

W dniu stycznia 2013r. działający z upoważnienia Burmistrza W , Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w W wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia prawa do dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego w wysokości 100,- zł, na okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2013r. na rzecz E H

Decyzją z dnia lutego 2013r. działający z upoważnienia Burmistrza W , Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w W , na podstawie art. 12 ust. 1 i 3 w zw. z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2012r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012r. poz. 1548), zwanej dalej ustawą zmieniającą, odmówił przyznania E H ww. dodatku, wskazując w uzasadnieniu, iż w stosunku do E H sprawującej opiekę nad swoim mężem R H nie została spełniona przewidziana w art. 17 ust. 1 lit. b) ustawy z 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych, (Dz. U. z 2006r. nr 139, poz. 992 ze zmianami) zwana dalej: u.ś.r., przesłanka, bowiem stan niepełnosprawności powstał później aniżeli w terminach wskazanych w tym przepisie.

Rozpoznając odwołanie E H od ww. decyzji, Samorządowe Kolegium Odwoławcze w L utrzymało zaskarżone orzeczenie w mocy, wskazaną na wstępie decyzją.

Skargę na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w L do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu wniosła E H , zarzucając, iż zostały naruszonej jej prawa nabyte oraz podstawowe wartości konstytucyjne, w tym zasada równości wobec prawa oraz zasada ochrony małżeństwa i rodziny.

Przed przystąpieniem do merytorycznego uzasadnienia pytania prawnego zadanego Trybunałowi Konstytucyjnemu stwierdzić należy, iż na podstawie art. 188 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (dalej zwanej Konstytucją) Trybunał Konstytucyjny orzeka w sprawach:

- 1) zgodności ustaw i umów międzynarodowych z Konstytucją,
- 2) zgodności ustaw z ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi, których ratyfikacja wymagała uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie,
- 3) zgodności przepisów prawa, wydawanych przez centralne organy państwowe, z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami,
- 4) zgodności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych,
- 5) skargi konstytucyjnej, o której mowa w art. 79 ust. 1.

Na podstawie art. 193 Konstytucji RP każdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem.

Wojewódzki Sąd Administracyjny upatruje naruszenia norm konstytucyjnych w treści art. 12 ust.1 ustawy zmieniającej z dnia 7 grudnia 2012r., zgodnie z którym osobom, o których mowa w art. 11 ust. 1 tej ustawy, spełniającym warunki określone w art. 17 u.ś.r., w brzmieniu nadanym ustawą zmieniającą, oraz osobom, którym przyznano prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych, w brzmieniu nadanym tą ustawą, za każdy miesiąc w okresie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy do dnia 30 czerwca 2013 r., w którym przysługuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, przysługuje dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego. Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy zmieniającej z 7 grudnia 2012r. osoby uprawnione do świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie przepisów

dotychczasowych zachowują prawo do tego świadczenia w dotychczasowej wysokości do dnia 30 czerwca 2013 r., jeżeli spełniają warunki określone w przepisach dotychczasowych. Z kolei art. 17 u.ś.r. przewiduje:

Art. 17. 1. Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności
- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

1a. Osobom, o których mowa w ust. 1 pkt 4, innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, w przypadku gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 3) nie ma osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

1b. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

- 1) nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub

2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia.

2-2d. (uchylone).

3. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje w wysokości 420,00 zł⁽⁸³⁾ miesięcznie.

4. Świadczenie pielęgnacyjne przysługujące za niepełne miesiące kalendarzowe wypłaca się w wysokości 1/30 świadczenia pielęgnacyjnego za każdy dzień. Należną kwotę świadczenia zaokrągla się do 10 groszy w górę.

5. Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

1) osoba sprawująca opiekę:

a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,

b) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego;

2) osoba wymagająca opieki:

a) pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,

b) została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;

3) na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;

4) członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego;

- 5) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego;
- 6) na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Wątpliwości Sądu budzi treść przepisu art. 12 ust. 1 ustawy zmieniającej z 7 grudnia 2012r. w zakresie, w jakim przyznaje dodatek do zasiłku pielęgnacyjnego wyłącznie tym osobom, które między innymi muszą spełnić warunki wskazane w art. 17 u.ś.r. Sąd zważył przy tym, iż skoro ustawodawca przyznając w art. 12 ust. 1 ustawy zmieniającej przedmiotowy dodatek, odwołuje się wyłącznie do „warunków” z art. 17 u.ś.r. Sąd nie mógł zadać Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania o zbadanie zgodności z Konstytucją art. 17 u.ś.r. ale wyłącznie art. 12 ust. 1 ustawy zmieniającej z 7 grudnia 2012r. w zakresie w jakim uzależnia przyznanie dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego od spełnienia warunków art. 17 u.ś.r. Powyższy zabieg ustawodawcy należy bowiem odczytywać w ten sposób, iż poprzez odwołanie się do warunków z art. 17 u.ś.r. wzbogacił w istocie treść art. 12 ustawy zmieniającej z 7 grudnia 2012r. o te właśnie warunki.

Sąd uznał za konieczne zwrócenie się z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego dostrzegając jak ważką jest sprawa pomocy społecznej dla rodzin opiekujących osobami niepełnosprawnymi, a w szczególności kwestia świadczenia pielęgnacyjnego i dodatku do tego świadczenia, w związku z rezygnacją z zatrudnienia w celu sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną. Zauważyć przy tym należy, iż sprawą zgodności z konstytucją przepisów regulujących przyznanie tego świadczenia Trybunał Konstytucyjny zajmował się między innymi w toku postępowań o sygn. P 27/07; P 41/09 a także: S 1/10. Mimo, iż ustawodawca w następstwie orzeczeń Trybunału modyfikował przepis art. 17 u.ś.r. np. ustawą z 19 listopada 2009r o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją wydatków budżetowych, (Dz. U z 2009 nr 219 poz. 1706), to w dalszym ciągu przepis ten wzbudzał wątpliwości co do

jego konstytucyjności, a orzekające na jego podstawie sądy administracyjne zmuszone były stosować prokonstytucyjną jego wykładnię.

Zdaniem Sądu w przedmiotowej sprawie zaistniała relewancja pytania prawnego a ewentualna wypowiedź Trybunału Konstytucyjnego dotycząca konstytucyjności przepisu będzie miała wpływ na treść rozstrzygnięcia Sądu. Jednoznacznie przy tym należy zastrzec, iż w przedmiotowym przypadku nie zachodzi problem interpretacyjny kwestionowanego przepisu. Jest on skonstruowany w sposób jasny, a wykładnia literalna nie pozostawia żadnych wątpliwości co do rozumienia jego treści. Zatem istotą pytania zadanego Trybunałowi przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu nie jest rozstrzygnięcie wątpliwości prawnych związanych ze stosowaniem kwestionowanego przepisu, lecz wyłącznie kwestia jego zgodności lub niezgodności z ustawą zasadniczą.

W uzasadnieniu projektu (druk sejmowy nr 724 z 2012r.) ustawy zmieniającej z 7 grudnia 2012r. wskazano: „Ustanawia się dodatek dla grupy osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego, które odpowiadają grupie podmiotów uprawnionych do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego na nowych zasadach w wysokości 100 zł miesięcznie. Dodatek przysługuje za każdy miesiąc -w okresie od dnia wejścia w życie ustawy, czyli od dnia 1 stycznia 2013 r. do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa 6-miesięczny termin od dnia wejścia w życie ustawy, czyli do 30 czerwca 2013 r. - w którym ww. osobom przysługiwało prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Konieczność wprowadzenia dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego związana jest z potrzebą kontynuacji dodatkowej pomocy, przyznawanej w ramach rządowego programu, w wysokości 100 zł miesięcznie. Zasadnym jest przyznanie tej dodatkowej pomocy wyłącznie dla określonej grupy osób ponieważ są to osoby wymagające największego wsparcia z uwagi na konieczność rezygnacji z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem. Dodatek ten przyznaje się z urzędu. Organami właściwymi w zakresie realizacji dodatku są organy właściwe w rozumieniu ustawy o świadczeniach rodzinnych. W sprawach nieuregulowanych dotyczących

dotąd do świadczenia pielęgnacyjnego, w tym do jego finansowania i ustalania kosztów jego obsługi, stosuje się przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych.”

Kwestia zgodności kwestionowanego przepisu z art. 18 i art. 32 ust. 1
Konstytucji.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 Konstytucji: "Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne" (pojęcie i zakres zasady równości).

W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego ukształtował się pogląd, że wszelkie odstępstwa od nakazu równego traktowania podmiotów podobnych muszą zawsze znajdować podstawę w przekonujących argumentach. Różnicowanie sytuacji prawnej podmiotów podobnych może więc być uznane za zgodne z Konstytucją, jeżeli pozostaje w zgodzie z zasadami sprawiedliwości społecznej lub służy urzeczywistnieniu tych zasad. Zostaje ono natomiast uznane za niekonstytucyjną dyskryminację (uprzywilejowanie), jeżeli narusza zasadę sprawiedliwości społecznej. W tym sensie zasady równości wobec prawa i sprawiedliwości społecznej w znacznym stopniu nakładają się na siebie (por. np. wyroki TK: z 22 lipca 2008 r. sygn. P 41/07, z 16 grudnia 1997 r., sygn. K. 8/97, OTK ZU nr 5-6/1997, poz. 70 oraz z 13 kwietnia 1999 r., sygn. K. 36/98, OTK ZU nr 3/1999, poz. 40, s. 243-244).

„Dopuszczalne jest wprowadzenie zróżnicowania w ramach tej samej klasy podmiotów. Ocena konstytucyjności kryterium zróżnicowania wymaga rozstrzygnięcia, czy kryterium to pozostaje w racjonalnym związku z celem i treścią danej regulacji, czy waga interesu, któremu różnicowanie ma służyć, pozostaje w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku wprowadzonego różnicowania, oraz czy kryterium różnicowania pozostaje w związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych” (por. wyrok z 20 października 1998 r., sygn. K 7/98, OTK ZU nr 6/1998, poz. 96).

Trybunał Konstytucyjny w swych licznych orzeczeniach wielokrotnie podkreślał, że zakazane jest nierówne traktowanie podmiotów podobnych, co

jednak nie wyklucza nierównego traktowania podmiotów, które podobne nie są ze względu na daną cechę istotną, relewaną. Innymi słowy - zasada niedyskryminacji i równości nie oznacza nakazu jednakowego traktowania sytuacji wszystkich podmiotów, gdyż ich sytuacja faktyczna i prawna może być różna. Zatem odstępstwa od zasady równości wobec prawa są dopuszczalne, jeśli spełniają trzy warunki: po pierwsze - są relewantne, tj. racjonalnie uzasadnione; po drugie - są proporcjonalne, a więc waga interesu, jakiemu służy zróżnicowanie musi pozostawać w odpowiedniej proporcji do wagi interesów podmiotów, które zostaną naruszone; po trzecie - pozostają w związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnym, uzasadniającymi różne traktowanie podmiotów podobnych (zob. np. wyrok TK z dnia 12 maja 1998 r., sygn. akt U 17/97, Lex nr 32606).

Ustalenie, czy zasada równości została w konkretnym wypadku naruszona, wymaga zatem ustalenia kręgu adresatów, do których odnosi się budząca wątpliwości norma prawna, oraz wskazania tych elementów, które są prawnie relewantne.

Przepis art. 12 ust. 1 ustawy zmieniającej z 7 grudnia 2012r. uzależniając możliwość przyznania dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego od spełnienia warunków wymienionych w art. 17 u.ś.r. wskazuje w sposób niebudzący wątpliwości, iż osobami uprawnionymi do uzyskania dodatku będą w pierwszej kolejności rodzice osoby wymagającej opieki, następnie opiekun faktyczny dziecka, lub osoba będąca rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a w końcu inna osoba, na której zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (dalej k.r.o.) ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności. Niewątpliwie jednak przy ziszczeniu się przesłanki wskazanej w art. 17 ust. 1 lit. a) u.ś.r. dodatek do świadczenia przysługuje także małżonkowi osoby wymagającej opieki.

Z treści art. 17 ust. 1 pkt 4 u.ś.r. wynika, że świadczenie pielęgnacyjne przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny. Małżonek należy do tego kręgu, a więc co do zasady jest uprawnionym do uzyskania świadczenia

pielęgnacyjnego. Wynika to z treści art. 130 k.r.o., według reguły a maiori ad minus. Skoro małżonek jest pierwszą osobą z kręgu zobowiązanych do alimentacji po ustaniu, unieważnieniu lub orzeczeniu separacji małżeństwa, to tym bardziej jest on pierwszym zobowiązanym do dostarczania środków utrzymania współmałżonkowi w trakcie trwania małżeństwa, na podstawie art. 27 k.r.o. (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie, z 17 kwietnia 2012r. sygn. II SA/OI 231/12, LEX nr 1145842).

Stwierdzając powyższe podzielić należy również stanowisko wyrażone w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 5 kwietnia 2012 r. II SA/Łd 216/12, (LEX nr 1139079), iż „przepisy dotyczące obowiązku alimentacyjnego należy stosować bądź wprost, bądź w drodze analogii także w przypadku rozważania wzajemnych obowiązków między małżonkami, w tym do obowiązku opieki na chorym, niepełnosprawnym małżonkiem”.

Odmierna interpretacja warunków wymienionych w art. 17 ust. 1 u.ś.r. wykluczyłaby w każdej sytuacji małżonka osoby niepełnosprawnej z kręgu uprawnionych do dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego. Takie rozstrzygnięcie powodowałoby wątpliwości co do zgodności art. 12 ust. 1 ustawy zmieniającej z 7 grudnia 2012r. z art. 18 Konstytucji.

Art. 12 ust. 1 ustawy zmieniającej z 7 grudnia 2012r. stawiając warunek przyznania dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego w postaci konieczności spełnienia warunków wymienionych w art. 17 u.ś.r. a w szczególności przesłanki wymienionej w ustępie 1 lit. b) tego przepisu, przesądza, że w zdecydowanej większości przypadków osobami sprawującymi opiekę, ubiegającymi się o ww. dodatek będą rodzice. W świetle brzmienia art. 10 § 1 k.r.o., możliwe i nierzadkie są sytuacje zawierania związku małżeńskiego przez kobietę, która ukończyła lat 16 a nie ukończyła lat 18. Również nierzadkie są sytuacje zawierania związku małżeńskiego przez pełnoletnie kontynuujące naukę osoby, które nie ukończyły lat 25. Z pewnością mogą zaistnieć sytuacje, gdy niepełnosprawność powstanie u osoby spełniającej kryterium wskazane w art. 17 ust. 1 lit. b) u.ś.r. już po zawarciu przez nią związku małżeńskiego. W świetle brzmienia przepisu art. 17 ust. 1 możliwe jest uzyskanie przedmiotowego dodatku przez małżonka takiej osoby, jednak tylko w sytuacji wymienionej w art. 17 ust. 1 lit. a). Zatem gdy

choćby jeden rodzic osoby wymagającej opieki żyje, nie został pozbawiony władzy rodzicielskiej i nie legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, małżonek osoby wymagającej opieki nie uzyska dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy zmieniającej z 7 grudnia 2012r.

W sprawie o sygn. P 23/05 Trybunał zauważył, że „skoro członek najbliższej rodziny wywiązuje się ze swych obowiązków wobec chorego krewnego, a wymaga to od niego rezygnacji z zarobkowania, to powinien w tych działaniach otrzymać odpowiednie wsparcie państwa. Przyznanie tylko rodzicom naturalnym prawa do zasiłku stałego narusza konstytucyjną zasadę równości, a także zasadę sprawiedliwości społecznej (pojmowaną nie w aspekcie socjalno-ekonomicznym), lecz odnoszoną również do społecznego poczucia sprawiedliwości, które w demokratycznym państwie prawnym nie powinno być przez ustawodawcę ignorowane (art. 2 Konstytucji). Trybunał Konstytucyjny uznał, że taka regulacja godzi też w konstytucyjne nakazy ochrony rodziny i opieki nad rodziną w ogólności (art. 18 Konstytucji) oraz szczególnej pomocy władz publicznych rodzinom w trudnej sytuacji materialnej i społecznej (art. 71 Konstytucji)”.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy zasadniczo nie zabrania również zawrzeć związku małżeńskiego osobie legitymującej się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Sytuacje takie niewątpliwie nie są częste, ale z pewnością nie są wyłącznie hipotetyczne, a więc należy je również rozważyć. W takim przypadku niewątpliwie osobą sprawującą opiekę nad osobą takiej opieki wymagającą, będzie jej małżonek. Również on - z przyczyn wskazanych powyżej, o ile np. żyć będzie przynajmniej jeden rodzic osoby wymagającej opieki - zostanie pozbawiony możliwości uzyskania dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy zmieniającej z 7 grudnia

2012r. I w tym wypadku jawi się dodatkowo wątpliwość co do zgodności kwestionowanego przepisu z art. 18 Konstytucji.

Inna wątpliwość co do zgodności kwestionowanego przepisu powstanie w kolejnej możliwej do zaistnienia sytuacji, mianowicie gdy opiekę nad osobą znajdującą się w stanie wskazanym w art. 17 ust. 1 u.ś.r. będzie sprawował małżonek, któremu w świetle przepisów dotychczasowych przysługiwało świadczenie pielęgnacyjne, a nie będzie już osób wymienionych w art. 17 ust. 1 pkt 1-3. Tak więc niewątpliwie możliwa będzie sytuacja, gdy w świetle obecnie (od 1 stycznia 2013r.) obowiązujących przepisów małżonkowi osoby wymagającej opieki, będzie przysługiwało prawo do dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego i dodatku do tego świadczenia, oczywiście pod warunkiem iż niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstanie:

- 1) nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia, (art. 17 ust. 1 b u.ś.r.).

Powyższe kryterium – nie związane z małżonkiem sprawującym opiekę – spowoduje, że z punktu widzenia świadczenia przewidzianego w art. 12 ust. 1 ustawy zmieniającej z 7 grudnia 2012r. powstaną dwie grupy podmiotów (małżonków sprawujących opiekę), z których jednej grupie uprawnienie do uzyskania dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego będzie przysługiwało, a drugiej – gdy niepełnosprawność powstała po ukończeniu 18. (25.) roku życia – dodatek przysługiwać nie będzie. Doszło więc do sytuacji, gdy dwie wyżej opisane grupy podmiotów posiadające wspólną cechę w postaci sprawowania opieki nad pełnoletnim niepełnosprawnym małżonkiem, zostały przez ustawodawcę potraktowane odrębnie w zakresie możliwości uzyskania dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego, z uwagi na zaistnienie okoliczności (art. 17 ust. 1 lit. b u.ś.r.), która tych podmiotów nie dotyczyła i na którą nie miały one żadnego wpływu.

Również w tej sytuacji pojawia się wątpliwość czy przepis art. 12 ust. 1 ustawy zmieniającej odwołując się do przesłanki z art. 17 ust. 1 b) u.ś.r. jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji.

W wyroku z dnia z dnia 22 lipca 2008 r. sygn. P 41/07 Trybunał Konstytucyjny stwierdził między innymi „Wybranie z kręgu osób zobowiązanych do alimentacji (a więc tych, na które państwo nakłada obowiązek opieki nad potrzebującą pomocy osobą najbliższą) jedynie rodziców (naturalnych, przysposabiających, zastępczych) i przyznanie wyłącznie im prawa do zasiłku stałego narusza konstytucyjną zasadę równości, a także zasadę sprawiedliwości społecznej, pojmowaną nie w aspekcie socjalno-ekonomicznym, lecz odnoszoną również do społecznego poczucia sprawiedliwości, które w demokratycznym państwie prawnym nie powinno być przez ustawodawcę ignorowane (art. 2 Konstytucji), godzi też w konstytucyjne nakazy ochrony i opieki nad rodziną w ogólności (art. 18 Konstytucji) oraz szczególnej pomocy władz publicznych rodzinom w trudnej sytuacji materialnej i społecznej (art. 71 Konstytucji).”

Warto również zwrócić uwagę na ugruntowane w tej kwestii orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. W wyroku z 24 kwietnia 2001 r., sygn. U 9/00, OTK ZU nr 4/2001, poz. 80, sformułowano tezę, zgodnie z którą: "W każdym przypadku podmioty należące niewątpliwie do tej samej kategorii muszą być traktowane równo, a podmioty należące do istotnie różnych kategorii mogą być traktowane różnie" (analogicznie: wyroki TK: z 24 kwietnia 2006 r., sygn. P 9/05, OTK ZU nr 4/A/2006, poz. 46; z 6 marca 2007 r., sygn. P 45/06, OTK ZU nr 3/A/2007, poz. 22; z 23 listopada 2010 r., sygn. K 5/10, OTK ZU nr 9/A/2010, poz. 106).

Kwestia zgodności kwestionowanego przepisu z art. 2 i art. 71 § 1 Konstytucji.

W uzasadnieniu projektu ustawy zmieniającej z 7 grudnia 2012r. wskazano, iż od 1 stycznia 2010r. liczba osób ubiegających się o świadczenie pielęgnacyjne gwałtownie wzrosła, a w wyniku rozszerzenia katalogu osób uprawnionych do tego świadczenia, aż 83 % beneficjentów tego świadczenia to osoby inne niż rodzice niepełnosprawnych, w tym znaczną część stanowią „osoby nadużywające pomocy finansowej ze strony państwa”. Konieczne jest więc określenie warunków przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego, aby środki z budżetu państwa kierowane były do adresatów rzeczywiście

sprawujących opiekę nad bliskimi osobami niepełnosprawnymi. Dlatego ustawa przewiduje możliwość ubiegania się o świadczenie pielęgnacyjne przez osoby, których niepełnosprawność powstała odpowiednio do 18. lub 25. roku życia.

W uzasadnieniu tym wskazano również, iż katalog osób uprawnionych do świadczenia, wymieniony w art. 17 ust. 1 u.ś.r. w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013r. jest uzasadniony tym, iż „pierwszeństwo w obowiązku alimentacyjnym wobec osoby niepełnosprawnej mają osoby spokrewnione z nią w pierwszym stopniu, przed osobami spokrewnionymi w stopniu dalszym”. Uzasadniając wprowadzenie art. 17 ust. 1 lit. b u.ś.r. wskazano, iż osoby dorosłe, których niepełnosprawność nie powstała w okresie nauki, z reguły były samodzielne i miały możliwość wypracowania własnych źródeł dochodu (emerytura, renta) co pozwala im na sfinansowanie lub współfinansowanie opieki, bez konieczności dodatkowego wsparcia ze strony budżetu państwa.

Ścisłe powiązanie przedmiotowego dodatku ze świadczeniem pielęgnacyjnym powoduje, że powyższe uzasadnienie projektu ustawy w zakresie świadczenia pielęgnacyjnego odnosi się również do dodatku do tego świadczenia. Zaprezentowane założenie ustawodawcy zdaniem Sądu nie uwzględnia okoliczności, iż niepełnosprawność może powstać w niedługim czasie po uzyskaniu pełnoletności (ukończenia odpowiednio 18. i 25. roku życia) a osoba wymagająca opieki nie będzie w stanie wypracować żadnego z ww. świadczeń. Nie budzi również wątpliwości, iż świadczenia rentowe przysługujące osobom młodym, znajdującym się na początku swojej drogi zawodowej, w przypadku powstania u nich niepełnosprawności, nie są z reguły wysokie i nie pozwalają na sfinansowanie jakiegokolwiek opieki. Tak więc osoby te z reguły będą i tak zdane na pomoc innych, (np. rodziców, małżonków, dalszej rodziny). Pozbawienie takich osób dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego i dodatku do tego świadczenia budzi wątpliwości z punktu widzenia zasady sprawiedliwości społecznej.

Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, zasada zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa nie została wyraźnie wysłowiona w Konstytucji, ale należy do zasad składających się na pojęcie państwa prawnego w znaczeniu, w jakim pojęcie to występuje w art. 2 Konstytucji

(por. wyrok TK z 20 grudnia 1999 r., sygn. K 4/99, OTK ZU nr 7/1999, poz. 165). Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego dotyczącym zasady ochrony zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa, istota tej zasady sprowadza się do nakazu takiego stanowienia i stosowania prawa, by obywatel mógł układać swoje sprawy w zaufaniu, że nie naraża się na skutki prawne, których nie mógł przewidzieć w momencie podejmowania decyzji (por. orzeczenie TK z 24 maja 1994 r., sygn. K 1/94, OTK w 1994 r., cz. 1, poz. 10; wyroki TK z: 2 czerwca 1999 r., sygn. K 34/98, OTK ZU nr 5/1999, poz. 94; 10 kwietnia 2001 r., sygn. U 7/00, OTK ZU nr 3/2001, poz. 56; 19 kwietnia 2005 r., sygn. K 4/05, OTK ZU nr 4/A/2005, poz. 37; 15 lutego 2005 r., sygn. K 48/04, OTK ZU nr 2/A/2005, poz. 15; 31 stycznia 2006 r., sygn. K 23/03, OTK ZU nr 1/A/2006, poz. 8).

Trybunał Konstytucyjny podkreślał, że analizując zgodność aktów normatywnych z przedmiotową zasadą, należy ustalić, „na ile oczekiwania jednostki, że nie narazi się ona na prawne skutki działań, których nie mogła przewidzieć w momencie podejmowania decyzji, są usprawiedliwione”, (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 7 lutego 2001 r., sygn. K 27/00, OTK ZU nr 2/2001, poz. 29).

Z zasady ochrony zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikają dyrektywy dotyczące stanowienia prawa, czyli zasady poprawnej legislacji. Są to np: zasada niedziałania prawa wstecz, zasada ochrony praw słusznie nabytych, zasada pacta sunt servanda, zasada poszanowania interesów w toku, zasada stosowania odpowiedniej *vacatio legis*. Zadaniem zasad poprawnej legislacji jest realizacja zasady ochrony zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa. W świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, celowość i ewentualna zasadność wprowadzenia w życie danej regulacji prawnej nie może być wytłumaczeniem tworzenia przepisów prawa w sposób chaotyczny i przypadkowy. Dowolność i przypadkowość wprowadzanych w życie przepisów prawa jest złamaniem zasady poprawnej legislacji i stanowi naruszenie art. 2 Konstytucji (por. wyrok z 21 lutego 2006 r., sygn. K 1/05).

Z kolei art. 71 ust. 1 Konstytucji, nakłada na państwo obowiązek uwzględnienia dobra rodziny w polityce społecznej i gospodarczej. Na podstawie

tego przepisu jednostka nie ma indywidualnych roszczeń wobec państwa. Nie znaczy to jednak, że regulacja ta nie ma znaczenia. Naruszenie konstytucyjnego przepisu o zadaniach polityki państwa może bowiem nastąpić, gdy ustawodawca niewłaściwie zinterpretował przepis Konstytucji, który wyznacza cel czy zadanie władzy publicznej (por. wyrok TK z 4 kwietnia 2001 r., sygn. K 11/00, OTK ZU nr 3/2001, poz. 54). Konstytucja nie wskazuje szczególnych środków w zakresie prowadzenia polityki prorodzinnej. Mimo że beneficjentem jest rodzina, nie znaczy to jednak, że państwo ma wyręczać rodzinę w jej zadaniach. Ochrona rodziny nie sięga bowiem tak daleko, żeby państwo mogło zwolnić osoby odpowiedzialne za jej sytuację od obowiązku troski i starań o utrzymanie rodziny. Rola państwa jest zatem pomocnicza i komplementarna (por. T. Smoczyński, Rodzina i prawo w świetle nowej Konstytucji, "Państwo i Prawo" z. 11-12/1997, s. 191-192).

Założenie ustawodawcy, iż „pierwszeństwo w obowiązku alimentacyjnym wobec osoby niepełnosprawnej mają osoby spokrewnione z nią w pierwszym stopniu, przed osobami spokrewnionymi w stopniu dalszym”, jest zdaniem sądu wadliwe. Skoro ustawodawca z uwzględnieniem warunku wskazanego w art. 17 ust. 1 lit. b) u.ś.r. przyzwolił na pobieranie świadczenia pielęgnacyjnego i dodatku do tego świadczenia w związku z opieką nad osobami pełnoletnimi (odpowiednio po ukończeniu przez nie 18. i 25. roku życia), to oczywistym jest, iż w pewnych sytuacjach pierwszeństwo w obowiązku opieki nad tymi osobami będą mieli małżonkowie niepełnosprawnych. Zdaniem Sądu w sytuacji gdy żyjący rodzice niepełnosprawnego nie będą chcieli sprawować opieki nad swoim niepełnosprawnym dzieckiem pozostającym w związku małżeńskim, małżonek niepełnosprawnego pozbawiony będzie możliwości uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego i dodatku do niego. Okoliczność ta może godzić w konstytucyjną zasadę sprawiedliwości społecznej i zasadę ochrony rodziny wyrażone w art. 2 i art. 71 Konstytucji.

Należy zauważyć, że świadczenie pielęgnacyjne i dodatek do tego świadczenia są subsydiarną formą pomocy rodzinie. Dobrowolność rezygnacji z pracy zarobkowej wskazuje na to, że instytucja ta jest wyrazem realizacji zasady pomocniczości.

W przedmiotowej sprawie relewantnymi cechami wspólnymi opiekunów są: sprawowanie opieki nad osobą wymagającą stałej pielęgnacji i niepodejmowanie z tego powodu pracy. Skoro dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego, podobnie jak samo świadczenie pielęgnacyjne może być w obecnym stanie prawnym przyznany na rzecz osoby dorosłej, to odmowa wsparcia niektórych osób bliskich tylko z tego powodu, że niepełnosprawność powstała po ukończeniu 18. (25.) roku życia, może podważać racjonalność ustawodawcy i może być sprzeczna z wymogami wynikającymi z art. 71 ust. 1 Konstytucji. W tym zakresie ponownie odwołać się należy do uzasadnienia projektu ustawy zmieniającej z 7 grudnia 2012r. w którym wskazano, jako uzasadnienie zmian konieczność ograniczenia nadużywania tych świadczeń. Taka argumentacja nie ma nic wspólnego z realizacją zasady ochrony rodziny. Świadczenia te są przyznawane przez upoważnione do tego organy administracji publicznej, które w toku prowadzonego postępowania winny każdorazowo zbadać sytuację rodzinną osoby wymagającej opieki. To do obowiązków tych organów należy odmowa przyznania w konkretnych sprawach tych świadczeń, w sytuacji powzięcia przekonania o próbie „nadużycia” przedmiotowych świadczeń. Z tego punktu widzenia zawarta w uzasadnieniu projektu ustawy informacja o nadużywaniu uprawnień jest co najmniej wątpliwa, nadto lektura uzasadnienia wskazuje, że niewątpliwie ważkim czynnikiem uzasadniającym zmianę przepisów było dążenie do ograniczenia wydatków budżetowych na wypłatę świadczeń pielęgnacyjnych, wobec stale rosnących sum wydatkowanych na to świadczenie.

W tym kontekście przywołać należy wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 15 listopada 2006 r., sygn. P 23/05 (OTK ZU nr 10/A/2006, poz. 151), w którym stwierdzono: „choć zasiłek stały nominalnie przysługiwał opiekunowi, to korzyść czerpał z niego podopieczny, który dzięki zasiłkowi miał zapewnioną opiekę osoby bliskiej. Takie rozwiązanie było też korzystne dla państwa, które zapewniając osobie potrzebującej pomocy opiekę członka rodziny, nie musiało organizować tejże opieki w innych formach”. Ta okoliczność nie została niestety przez ustawodawcę wzięta pod uwagę.

Zdaniem Sądu w omawianej sprawie mogło również dojść do ingerencji w prawa nabyte. Odnosząc się do zasady demokratycznego państwa prawnego

Trybunał wielokrotnie wskazywał, że: 1) ochrona praw nabytych dotyczy zarówno praw podmiotowych prywatnych, jak i publicznych praw podmiotowych, a także ich ekspektatyw, 2) źródłem tych praw jest ustawa, ale są one funkcjonalnie związane z prawami gwarantowanymi przez Konstytucję, gdyż stanowią realizację tych praw, 3) do naruszenia zasady ochrony praw nabytych dochodzi, gdy pozbawia się jednostkę dotychczasowego prawa podmiotowego w drodze uchylecia lub zmiany ustawy, a także przez jego ograniczenie, które naruszy istotę tego prawa; 4) zasada ochrony praw nabytych nie oznacza, że prawa te są niezmiennie; ustawodawca ma pewną swobodę w zakresie kształtowania treści danego prawa. Dopuszczalne zmiany czy ograniczenia, a czasem również pozbawienie prawa podmiotowego jest możliwe z uwagi na realizację innych ważnych wartości. Może ono być dokonane jedynie w niezbędnym zakresie i pod warunkiem wyrównania praw utraconych (por. wyrok z 23 listopada 1998 r., sygn. SK 7/98, OTK ZU nr 7/1998, poz. 114, wyrok z 30 marca 2005 r., sygn. K 19/02, OTK ZU nr 3/A/2005, poz. 28).

Pomimo, że dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego jest instytucją nową wprowadzoną w życie od 1 stycznia 2013r. to zdaniem Sądu dotychczasowi beneficjenci świadczenia pielęgnacyjnego, w tym E H , mieli prawo przypuszczać że państwo nie pozbawi ich tego świadczenia i innych świadczeń ściśle ze świadczeniem pielęgnacyjnym związanych. Z tego punktu widzenia pojawia się wątpliwość czy nie doszło do niezrealizowania ekspektatywy uprawnienia. Zauważyć należy, iż obywatel działający w zaufaniu wobec państwa, znajdujący się w podobnej do skarżącej sytuacji miał prawo przypuszczać, że uzyskanie świadczeń z tytułu rezygnacji z zatrudnienia w celu sprawowania opieki nie będzie miało charakteru przejściowego, zwłaszcza, że wcześniej obowiązujące przepisy takiego ostrzeżenia nie zawierały, a wręcz przeciwnie opiekunom świadczenia te przyznawane były bezterminowo, (w niniejszej sprawie decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia lutego 2011r. (). Zauważyć również należy iż decyzja o rezygnacji z zatrudnienia (lub o niepodejmowaniu zatrudnienia) w pewnych sytuacjach, (np. z uwagi na istniejące bezrobocie i preferencje pracodawców) może mieć w praktyce charakter nieodwracalny. W każdej sytuacji decyzja taka

ma więc istotne znaczenie często nie tylko dla opiekunów ale także dla ich rodzin. Zatem pozbawienie ich uprawnień do świadczeń związanych z opieką nad niepełnosprawnym małżonkiem lub członkiem rodziny, musiałyby być uzasadnione koniecznością ochrony innej, ważkiej zasady konstytucyjnej, a nie bliżej niezrozumiałą koniecznością „uszczelnienia” systemu pomocy społecznej.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych w art. 17 ust. 1 uzależnia możliwość przyznania przedmiotowego świadczenia od uzyskania przez osobę, nad którą opieka jest sprawowana orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenia o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Jakkolwiek art. 17 ust. 1 lit. b) wskazuje na datę powstania niepełnosprawności, a nie datę orzeczenia taką niepełnosprawność stwierdzającego, to oczywistym jest, iż z uwagi na upływ czasu lub brak innej dokumentacji medycznej, w wielu sytuacjach niemożliwym będzie wykazanie przez niektórych z potencjalnych beneficjentów świadczenia pielęgnacyjnego, iż stan niepełnosprawności osoby nad którą sprawowana jest opieka, powstał przed uzyskaniem pełnoletności. Zauważyć należy, iż w poprzednio obowiązującym stanie prawnym opiekun osoby niepełnosprawnej, (np. jej małżonek) nie musiał wykazywać, że stan niepełnosprawności powstał przed uzyskaniem pełnoletności, bo ustawa, nie zawierała takiego cenzusu. W przypadku opiekuna osoby małoletniej, (lub kontynuującej naukę, która nie ukończyła 25. roku życia) czyli najczęściej rodzica (choć teoretycznie mógł być to małżonek np. kobiety, która nie ukończyła 18. roku życia, małżonek osoby kontynuującej naukę, która nie ukończyła 25. roku życia) mógł on oczekiwać, iż uzyska przedmiotowe świadczenie bez względu na datę powstania niepełnosprawności, a ewentualna zwłoka w uzyskaniu dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność będzie miała znaczenie jedynie w zakresie terminu uzyskania świadczenia.

Oczywistym jest również, iż w pewnych sytuacjach czy to rodzice czy małżonek, czy też inna osoba sprawująca opiekę, nie byli w ogóle zainteresowani uzyskaniem świadczenia (a zatem również orzeczenia o niepełnosprawności) bo

np. z uwagi na dobrą sytuację materialną, mogli sobie pozwolić na opłacenie opieki sprawowanej nad osobą niepełnosprawną. Taki opiekun miał również prawo oczekiwać, iż w przypadku zmiany jego sytuacji materialnej, będzie mógł uzyskać stosowne orzeczenie o niepełnosprawności i wystąpić o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego. Zmiana przepisów wprowadzona ustawą zmieniającą z 7 grudnia 2012r., poprzez uzależnienie przyznania dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego od daty powstania niepełnosprawności, w istocie uniemożliwiła takiemu opiekunowi uzyskanie dodatku. Nadto w przypadku ubiegającego się o przedmiotowe świadczenie małżonka niepełnosprawnego, może dojść do sytuacji, że nie będzie on w stanie przedłożyć dokumentu potwierdzającego, iż niepełnosprawność powstała przed osiągnięciem przez niepełnosprawnego pełnoletności, np. dlatego, że rodzice dziecka o wydanie takiego dokumentu nie wystąpili przed uzyskaniem przez to dziecko pełnoletności.

Na koniec należy zauważyć i *vacatio legis* ustawy zmieniającej z 7 grudnia 2012r. było niezwykle krótkie, co z pewnością w wielu sytuacjach nie pozwoli opiekunom na znalezienie pracy i zabezpieczenie opieki dla swoich bliskich. W konsekwencji osoby, które działały w zaufaniu do organów państwa, w wyniku wprowadzonej ustawą zmieniającą z 7 grudnia 2012r. (w tym art. 12 ust. 1) nowelizacji, mogą znaleźć się w bardzo trudnej sytuacji materialnej. W kwestii tej, w zbliżonym stanie faktycznym wypowiedział się już Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 22 lipca 2008 r. sygn. P 41/07.

W wyroku z dnia 10 stycznia 2012r., (P 19/10) Trybunał Konstytucyjny zważył między innymi, iż „sytuacja, w której zainteresowany nie miał możliwości uzyskania ustawowo określonych uprawnień wskutek podjętych w czasie obowiązywania ustawy działań ustawodawcy oraz zaniedbań administracji publicznej, była sprzeczna z zasadą demokratycznego państwa prawnego. Niejasność przepisów była wyrazem niedostatecznej troski ustawodawcy o podmiotowe traktowanie adresatów prawa, a to odebrało adresatom prawa poczucie bezpieczeństwa prawnego i skutkowało utratą zaufania do państwa”.

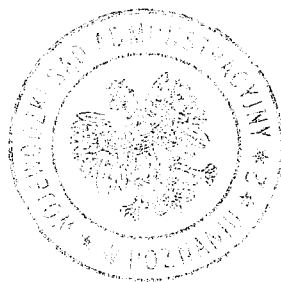
Zdaniem Sądu, skoro istotą świadczeń związanych z rezygnacją z zatrudnienia w celu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem

Sygn. akt

rodziny jest pomoc rodzinie w sprawowaniu tej opieki, to wątpliwym jest czy unormowanie zawarte w art. 12 ust. 1 ustawy zmieniającej z 7 grudnia 2012r. w zakresie w jakim uzależnia przyznanie dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego, od spełnienia warunków wskazanych w art. 17 u.ś.r., ten cel realizuje.

Przedstawiając powyższe wątpliwości co do zgodności kwestionowanego przepisu z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, Sąd zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem zawartym w sentencji postanowienia.

Wobec przedstawienia przez Sąd w niniejszym postępowaniu pytania prawnego Trybunałowi Konstytucyjnemu zaistniała określona w art. 124 § 1 pkt 5 p.p.s.a. przesłanka obligatoryjnego zawieszenia postępowania z urzędu.

**Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność z oryginałem**

Monika Rancewicz
St. sekretarz Sądowy